

Rabies (hundegalskab)

Globalt dør ca. 55.000 mennesker af rabies (hundegalskab) årligt og 99% af humane tilfælde ses efter hundebid.

Klassisk sylvatisk rabies virus forekommer i de fleste lande i verden og alle der rejser uden for Europa, Nordamerika eller Australien har risiko for at blive eksponeret. I Danmark findes European Bat Lyssa Virus 1 (EBLV1) hos flagermus. Alle pattedyr kan smittes med rabies. Dyr der har rabies ændrer adfærd og angriber ofte uprovokeret. Rabiate dyr udskiller virus i spyt og smitter gennem bid, hvor virus introduceres i bidsåret, opformerer sig lokalt, går ind i nervebanerne og bevæger sig via disse op til hjernen, hvor det medfører en svær hjernebetændelse.

Inkubationstiden for rabies varierer fra <30 dage til over et år. Der er ingen behandling af rabies og stort set alle dør 10-14 dage efter symptomdebut.

Omkring 1:1.000 rejsende bliver udsat for dyrebid, hyppigst af hunde eller aber. Børn bliver hyppigere bidt en voksne. Alle rejsende bør derfor være informeret omkring risikoen for rabies, at undgå kontakt med dyr og vigtigheden af at søge lægehjælp efter dyrebid.

Ved forebyggelse af rabies skelnes mellem præ- og post eksposition profylakse.

Globalt findes flere rabies-vacciner, som er godkendt af WHO. De indeholder alle inaktiveret rabiesvirus dyrket på cellelinier.

Vaccinen der anvendes i Danmark er Rabies-Imovax®, som kan gives fra fødslen.

Til rejsende, der skal beskyttes før rejse, gives tre doser à 1 ml i.m. dag 0, 7 og 21-28.

- Når man engang er primært vaccineret er der ikke behov for revaccination medmindre man bliver udsat for smitte.
- Tidligere vaccinerede, der bliver udsat for rabies, skal have to doser vaccine dag 0 og 3.
- Ikke tidligere vaccinerede, der bliver udsat for rabies, skal have rabies-immunglobulin (antistoffer) og have 5 doser vaccine dag 0, 3, 7, 14 og 28. Den femte dosis vaccine kan udelades hvis personen er rask og har normalt immunforsvar, vaccinen er af høj anerkendt kvalitet og der er givet rabies-immunglobulin ligeledes af høj anerkendt kvalitet.

I mange udviklingslande kan det være vanskeligt at fremskaffe rabies-immunglobulin. Nogle steder i verden anvendes stadig rabiesvacciner, hvor virus er dyrket på nervevæv. Disse bør undgås, da der er risiko for at få en immunologisk betinget hjernebetændelse.

Vaccination mod rabies bør tilbydes personer i Danmark, der

- Har erhvervsbetinget flagermuskontakt
- Personer, især børn, der skal udstationeres i rabies endemiske områder
- Rejsende der via deres arbejde får kontakt med dyr
- Sundhedspersonale der forventes at komme i kontakt med rabies patienter
- Rejsende der opholder sig længere tid i rabies endemiske områder. Selv ved kortere rejser til lande, hvor rabies forekommer endemisk, kan det overvejes at tilbyde præeksposure vaccination mod rabies.

For vaccination taler især omstændigheder ved rejsen, der gør det vanskeligt at nå til lægebehandling inden for få dage.